

Udvalget for Fødevarer, Landbrug og
Fiskeri
FLF alm. del - Bilag 153
Offentlig

30/12-04

Åbent brev til fødevareudvalget, kulturudvalget og udvalgte medlemmer af Folketinget.

"En sygeplejerske har fået nok..." stod der at læse i Politiken 17 april i år – det har jeg stadigvæk !

Dengang hævdede vi, min mand og jeg, **vores sparepenge** (137.500,-) for at redde Danmarks sidste bestand af det gamle bevaringsværdige Ø-kvæg, som staten ikke har villet ofre ressourcer på. DNA undersøgelsen af kvæget er nylig færdig og offentliggjort; vi har at gøre med helt unikke dyr af egen race – den sidste rest af det gamle almuekvæg!

Nu er situationen den, at tyrekalve og ungtyre af disse bevaringsværdige dyr, som forskerne ikke tøver med at kalde en sensation, samt af Jysk Kvæg der er på FAO's liste over truede husdyrracer – igen – står til slagtning!

Det er ganske enkelt grotesk; én af grundpillerne i avl med små udryddelsestruede populationer er, at bruge så mange tyre som muligt (for at undgå indavl) – positiv særbehandling til avlere der kan holde mange tyre burde være indlysende.

Min frustration over vilkårene for bevaringsarbejdet – specielt for avlerne med de store besætninger, founderbesætningerne, er årsagen til dette brev.

Siden min redningsaktion af Ø-kvæget har jeg været involveret i arbejdet med at tilvejebringe midler til foder, staldplads, medicin, arbejdsredskaber m.m. til bevaringsarbejdet, fordi jeg mener, at hvert dyr der går tabt er en katastrofe. Jeg har fået indblik i et meget spændende og for Danmark vigtigt bevaringsarbejde – specielt har jeg fulgt arbejdet på Oregård.

Nedenstående er spørgsmål jeg i undren har stillet mig selv og som jeg stiller videre til Jer:

- På genressourceudvalgets (GRU's) hjemmeside kan man under "pressekontakt" læse : " Rio-konventionen, FN og Fødevareministeriet trygler om, at man passer på generne...."
- **HVORFOR** har vi så denne situation med truende slagtning af tyrene ?
- **Og HVORFOR** kan der så ikke forhandles en aftale igennem, så founderbesætningerne på bl.a. Oregård sikres ? Dyrene står konstant med 3½ ben i graven p.g.a. utilstrækkelig statsstøtte. Hensigter og virkelighed hænger ikke sammen !
- **HVORDAN** kan GRU tillade sig at lade støtte til bl.a. Oregård betinget af, at afgiven sæd fra racerene dyr også kan bruges til avlsarbejde som forskere og eksperter tager skarpt afstand fra (fortrængningskrydsninger)?
En lang række bevaringseksperter, anerkendte forskere rundt om i verden og IEC rapporten (Den internationale evaluering af den danske indsats for bevaring af genressourcer hos

- gamle danske husdyrracer) siger entydigt, at rekonstruktionsdyr (krydsninger mellem Jysk Kvæg og Hollandsk Kvæg og RDM og Brunkvæg) ikke hører hjemme i bevaringsarbejdet.
- Oregård er helt indstillet på samarbejde med staten, og har altid været det, men har blot betinget sig, at avlsarbejdet bygges på fagligt velfunderede og internationalt anerkendte principper!
  - **HVORDAN** kan et udvalg, der er sat til at forvalte arbejdet med de truede husdyrracer herhjemme, lukke kassen i, begrundet i forhold som er totalt ufaglige ? Resultatet er en truende dødsdom for de dyr de er sat til at varetage interessen overfor.
  - **HVORDAN** kan I leve med, at vi borgere der føler ansvar for tilstanden, skal bruge al vores tid på at argumentere mod faglig inkompetence i det statslige bevaringsarbejde og at tigge penge "alle vegne" for at undgå katastrofen – slagting af dyrene – dyr, som Danmark i flg. Rio-konventionen er forpligtet til at beskytte?

TV2 Nyhederne d.8/3-02 umiddelbart efter offentliggørelsen af IEC rapporten :

"De sidste 20 år er der brugt millioner af kroner på det forkerte avlsarbejde – rekonstruktioner ....GRU som statsligt organ burde hellige sig bevaring og ikke rekonstruktion...rekonstruktioner er fuldstændig irrelevante, så længe der eksisterer relevante, oprindelige populationer..." hertil siger Jan Mousing, Forskningsstyrelsen, fmd. for IEC: "Det ville være det samme som at man på et museum, f.eks. Nationalmuseet, brugte en stor del af budgettet til at sidde og lave kopier af guldhornene. Det bliver de jo ikke reelle og ægte og bevaringsværdige af".

Folketingsmedlem Carina Christensen, C : "Det kan vi selvfølgelig ikke være tilfredse med og det skal vi have set på!"

Daværende fødevareminister Marian Fischer Boel: "...er indstillet på at bringe sagen til ophør..."

Kristen Touborg, SF: "Det er noget værre rod! Vi er vel også nogle politikere der har forsøgt at få ændret på de her forhold, men skiftende ministre har ikke villet sidde deres embedsmænds vurderinger overhørigt og derved er vi ingen vegne nået."

- **HVORFOR** kan den ansvarlige minister, hverken dengang eller nu, ikke gennemtrumfe efterlevelse af IEC rapporten og Rio-konventionen? Skatteborgernes penge bruges stadig forkert og det er som sagt en stadig kamp for "os almindelige borgere", at redde de autentiske udryddelsestruede dyr.
- I 2000 var Oregård primus motor i at der blev tilvejebragt 2 mil. årligt i 4 år på Finansloven til styrkelse af det genbevarende arbejde med de gamle husdyrracer. Ligesom dengang er Oregård det sted i Danmark hvor den største og mest alsidige samling af autentiske gamle husdyrracer er samlet – enkelte andre avlere havde også på det tidspunkt pæne bestande af bevaringsværdigt autentisk kvæg. **JEG UNDRER MIG SÅRE OVER** at pengene blev kanaliseret over i 4 små nye centre med meget få dyr og rekonstrueret kvæg Denne politiske beslutning, foranlediget af embedsmændene, betød, at Danmark har mistet mange af de bevaringsværdige gamle husdyr – en avler med autentisk Jysk Kvæg er efterfølgende gået ned, en anden har indskrænket betydeligt og én af de største avlere af RDM kæmper lige nu en fortvivlet kamp for at forhindre tvangsauktion !

- **HVORDAN** kan der i Landerapporten stå, at "Statsanerkendte museer med husdyrhold af gamle racer og private bevarings- og besøgscentre gør en stor indsats for bevaringsarbejdet, både ved at deltage i avlsarbejde med de gamle racer og...", når ovenstående er en realitet og museerne har været primus motor i rekonstruktionsarbejdet? Det er både hyklerisk og vildledende, mener jeg.
Er FAO bekendt med de faktiske forhold?
- Når der i Landerapporten under "TRUSLER" står, at : "Der er stor risiko for at miste kostbart genetisk materiale indenfor en meget kort tidshorison" – **HVORFOR** har GRU ikke handlet på det – ex. ved at informere ministeren (så hun/han kunne omprioritere midlerne eller give ekstrabevillinger) ? Og **HVORFOR** har ministeren ikke handlet adekvat på de talrige henvendelser han har fået om, at den mulige (for øjeblikket slet ingen !) støtte til bl.a. Oregård ikke er tilstrækkelig og dyrene er i overhængende fare for at gå til ?
- Når der både på GRU's hjemmeside og i Landerapporten tales om, at ildsjæle og privatpersoners engagement er af fundamental betydning for in situ bevarelsen af de gamle racer, **HVORFOR** bakkes Oregård så ikke 110% op ? De har rejst land og rige rundt og fundet de sidste rester af de gamle racer – hvis ikke de havde været til, havde vi ikke haft hverken Ø-kvæg eller autentisk Jysk Kvæg i nævneværdig størrelsesorden; her er både viden, engagement og det største antal bevaringsværdige husdyr samlet.
- "Bevaringsfonden for Historiske Danske Husdyrracer" (som jeg siden min redning af Ø-kvæget er bestyrelsesmedlem i) stiftet i 2000 med det formål, at tiltrække midler til bevaringsarbejdet generelt, bad i brev af 29/9 i år Fødevareministeren om en støtteerklæring til Oregård (fordi 2 større fonde kun fortsat ville hjælpe, hvis staten tog et større økonomisk ansvar). **HVORFOR** får vi et intetsigende afværgebrev på denne anmodning, når man med IEC rapporten i hånden kunne have udfærdiget en uforbeholden støtteerklæring?
- Den manglende støtte har også betydet at Oregård har måttet tage til takke med, hvad de kunne få forskellige steder af sommergræsning. Dårlige hegn (på et statsligt areal) har her haft den fatale konsekvens at dyr, bl.a. af Ø-kvæget, er blevet fejlparrede og for tidligt parrede – en katastrofe når der tales om små udryddelsestruede populationer.

Som skatteborger og ansvarlig medborger må jeg kræve at bevaringsarbejdet bygger på faglighed og efterlevelse af internationale konventioner. Midlerne skal følge dyrene og jeg finder det fundamentalt forkert at regler og rammer (ex. GRU's arbejdsplan) er skruet sådan sammen, at dyrene falder udenfor.

Der er så få eksemplarer tilbage af de gamle racer, at alt skal reddes og avlerne skal have den økonomiske støtte, der svarer til opgaven.

Man skal vel ikke straffes for at gøre det rigtige!?

Den kulturskat de gamle husdyr repræsenterer, er for dyrebar til at afhænge af personlige holdninger og antipartier, som jeg mere og mere får opfattelsen af har været, og er, styrende.

Oregård har gældsats sig op over begge ører for at holde liv i de dyr, som staten i flg. Rio-konventionen er forpligtet til at beskytte – vel at mærke samtidig med at skattekroneerne, i uhyggeligt mange tilfælde, er givet til de forkerte dyr !

HVORLÆNGE KAN I LEVE MED DETTE NIVEAU I BEVARINGSARBEJDET?

Har problemerne udgangspunkt i det forhold, at de ansvarlige rådgivere har baggrund i "industri"landbruget? Set fra mit ståsted, virker det indlysende, at de måske ikke er de rette til at varetage gamle husdyr racers tarv – det er jo dyr de gennem tiden har kasseret!

Jeg kan ikke nok appellere til, at der bliver rettet op på forholdene straks i det nye år. Danskerne kan ikke give sig selv en bedre jubilæumsgave i anledning af 200 året for H.C.Andersens fødsel, end at sikre livet for de husdyr vi endnu har tilbage, der var samtidige med ham – vores levende kultur minder !

Med venlig hilsen og Godt Nytår!

Lilli Jensen, sygeplejerske – demenskoordinator,
Hjortekærbacken 30
2800 Kgs. Lyngby
45 88 94 79

Der er desværre ikke et blad til alle, men alle i Fødevareudvalget skulle have fået nyeste nummer af foreningen Gamle Danske Husdyr racers blad, hvor nogle af problematikkerne belyses.